

Onderzoeksverantwoording Onderzoek dakloosheid, maart 2026

Analyse rechtszaken en weigering personen tot de daklozenopvang

Voor dit onderzoek verzamelden we 125 openbare rechterlijke uitspraken over de toegang tot de daklozenopvang. We doorzochten het uitsprakenregister van rechtspraak.nl voor de periode vanaf begin 2023 tot heden. Daarbij zochten we op de termen ‘maatschappelijke opvang’, ‘opvang’ en ‘noodopvang’ in de inhoudsindicatie binnen het rechtsgebied bestuursrecht. Zaken die geen betrekking hadden op de toegang tot de daklozenopvang sloten we uit van de analyse.

In totaal vonden we 80 procedures over een voorlopige voorziening, 25 beroepsprocedures en 16 hoger beroepsprocedures. Daarnaast waren er drie procedures waarin (hoger) beroep werd gecombineerd met een voorlopige voorziening. In 51 procedures stelde de rechter de dakloze persoon die de procedure aanspande in het gelijk. Dat betekent dat de rechter de voorlopige voorziening toekende (voorlopige toegang tot de opvang) of de gemeente opdroeg om opnieuw onderzoek te doen naar de situatie van de dakloze. Deze aantallen zijn niet representatief. Lang niet alle uitspraken worden gepubliceerd op rechtspraak.nl.

In de analyse bekeken we op welke gronden gemeenten mensen toegang tot de daklozenopvang weigerden. Daarnaast keken we wat het oordeel van de rechter daarover was.

We onderzochten hoe veel uitspraken betrekking hadden op de toegang van kinderen tot de opvang. Per procedure telden we om hoe veel kinderen het ging. Daarbij telden we procedures waarbij kinderen bij de toegang werden geweigerd en procedures waarbij kinderen uit de opvang werden ontruimd. Procedures waarbij kinderen werden geweigerd voor maatschappelijke opvang, maar wel een andere vorm van opvang aangeboden kregen, telden we niet mee. Van alle procedures hielden we de datum van eerste afwijzing bij, om dubbelingen in de telling te voorkomen. Het kan namelijk zo zijn dat één gezin meerdere procedures voert (voorlopige voorziening én beroep) over dezelfde weigering. Procedures die plaatsvonden vanaf 2023 tot heden maar waarbij kinderen vóór 2023 waren geweigerd telden we niet mee. De gemeente Rotterdam weigerde sinds 2023 zeker 31 kinderen toegang tot de opvang. De gemeente Amsterdam 22 kinderen, en de gemeente Den Haag zeker 4 kinderen.

Het aantal zwangere vrouwen dat toegang tot opvang werd geweigerd is gebaseerd op 6 openbare uitspraken en 2 anonieme dossiers van hulpverleners en advocaten die we hebben ingezien. Dit betroffen alleen weigeringen door de gemeente Amsterdam (5), Rotterdam (2) en Alkmaar (1).

Onderstaand is een tabel opgenomen met de ECLI-nummers van alle geanalyseerde openbare uitspraken.

Om het aantal dakloze mensen te tellen dat in 2025 een procedure startte om toegang te krijgen tot de opvang, benaderden we meer dan honderd sociaal advocaten die gespecialiseerd zijn in het sociaal zekerheidsrecht (via <https://zoekeenadvocaat.advocatenorde.nl/>). We benaderden sociaal advocaten eerst telefonisch en daarna per mail. We vroegen hen om na te gaan hoe veel cliënten zij hadden bijgestaan in procedures tegen de gemeente nadat ze zijn geweigerd bij de opvang. We telden het aantal cliënten, niet het aantal procedures dat advocaten hebben gevoerd. Advocaten vertelden namelijk dat ze vaak meerdere procedures per cliënt voerden over de toegang tot de daklozenopvang. Per mail stuurden we hen een survey waarin ze het aantal cliënten konden invullen. De survey bestond daarnaast uit 3 aanvullende, optionele vragen (zie onderstaand). In totaal vulden 16 sociaal advocaten de survey in.

Onderzoek Wonen Eerst-beleid en voorwaarden voor huurcontracten

Aanvankelijk analyseerden wij raadsbrieven, APV's, werkinstructies en de meest recente beleidsplannen van 43 centrumgemeenten. Ook verzamelden we informatie uit openbare berichtgeving over de aanpak van dakloosheid, overlast en opvang. We brachten in kaart waar in het land tentenkampen stonden en bezochten opvanglocaties die niet door overheden, maar andere organisaties werden opgezet.

Vanuit het Nationaal Actieplan Dakloosheid bekeken we de geschiedenis, hedendaagse en toekomstige aanpak vanuit het Rijk. We onderzochten hoe de nieuwste aanpak (Wonen Eerst), die zich op het Finse Housing First-idee baseert, door gemeenten wordt uitgevoerd. We toetsten de gemeentelijke aanpak aan de Housing First-principes: staan huurcontracten op de naam van de bewoner? Zijn de contracten voor onbepaalde tijd en gescheiden van zorg? Zijn de huurvoorwaarden van de (voormalig) dakloze persoon hetzelfde als voor de andere sociale huurders in het portiek?

We benaderden alle centrumgemeenten die dakloosheid in hun regio uitvoeren voor beleidsplannen en een deel van hen voor een gesprek. Veel ambtenaren en wethouders weigerden dit.

Ter ondersteuning van de verhalen die we hebben opgeschreven, zagen we dossiers in, spraken we met hulpverleners en zochten we contact met organisaties als Jeugdbescherming, Veilig Thuis, opvanglocaties en betrokken gemeenten. Vanwege privacyregels konden zij niet altijd al onze vragen beantwoorden of bevestigen. Wat we hebben opgeschreven, hebben we geverifieerd met officiële stukken.

Bijlage: Tabel 1 Uitspraken

#	ECLI	Jaar	Gemeente	Rechtbank
1	ECLI:NL:RBROT:2026:2009	2026	Rotterdam	Rotterdam
2	ECLI:NL:RBLIM:2026:806	2026	Horst aan de Maas	Limburg
3	ECLI:NL:CRVB:2026:194	2026	Rotterdam	Centrale Raad van
Beroep				
4	ECLI:NL:RBDHA:2025:4754	2025	Den Haag	Den Haag
5	ECLI:NL:RBNHO:2025:14930	2025	Den Helder	Noord-Holland
6	ECLI:NL:RBAMS:2025:9792	2025	Amsterdam	Amsterdam
7	ECLI:NL:RBAMS:2025:2950	2025	Amsterdam	Amsterdam
8	ECLI:NL:RBAMS:2025:2552	2025	Amsterdam	Amsterdam
9	ECLI:NL:RBROT:2025:15125	2025	Rotterdam	Rotterdam
10	ECLI:NL:RBAMS:2025:2313	2025	Amsterdam	Amsterdam
11	ECLI:NL:RBROT:2025:9163	2025	Rotterdam	Rotterdam
12	ECLI:NL:RBNHO:2025:4925	2025	Haarlem	Noord-Holland
13	ECLI:NL:RBMNE:2025:3230	2025	Utrecht	Midden-Nederland
14	ECLI:NL:RBROT:2025:15107	2025	Rotterdam	Rotterdam
15	ECLI:NL:RBROT:2025:12332	2025	Rotterdam	Rotterdam
16	ECLI:NL:CRVB:2025:757	2025	Eindhoven	Centrale Raad van
Beroep				
17	ECLI:NL:RBNHO:2025:12158	2025	Haarlem	Noord-Holland
18	ECLI:NL:RBAMS:2025:5076	2025	Amsterdam	Amsterdam
19	ECLI:NL:RBNHO:2025:14469	2025	Alkmaar	Noord-Holland
20	ECLI:NL:RBROT:2025:4644	2025	Rotterdam	Rotterdam
21	ECLI:NL:RBNHO:2025:6796	2025	Haarlem	Noord-Holland
22	ECLI:NL:RBROT:2025:15048	2025	Rotterdam	Rotterdam
23	ECLI:NL:CRVB:2025:1714	2025	Den Haag	Centrale Raad van
Beroep				
24	ECLI:NL:RBROT:2025:9320	2025	Rotterdam	Rotterdam
25	ECLI:NL:RBMNE:2025:6190	2025	Almere	Midden-Nederland
26	ECLI:NL:CRVB:2025:1797	2025	Schiedam	Centrale Raad van
Beroep				
27	ECLI:NL:RBROT:2025:5883	2025	Rotterdam	Rotterdam
28	ECLI:NL:RBROT:2025:4561	2025	Rotterdam	Rotterdam
29	ECLI:NL:CRVB:2025:471	2025	Rotterdam	Centrale Raad van
Beroep				
30	ECLI:NL:RBMNE:2025:6159	2025	Huizen	Midden-Nederland
31	ECLI:NL:RBROT:2025:13033	2025	Vlaardingen	Rotterdam

32	ECLI:NL:RBNHO:2025:8833	2025	Alkmaar	Noord-Holland
33	ECLI:NL:RBROT:2025:5926	2025	Rotterdam	Rotterdam
34	ECLI:NL:RBROT:2025:4791	2025	Rotterdam	Rotterdam
35	ECLI:NL:RBROT:2025:15158	2025	Rotterdam	Rotterdam
36	ECLI:NL:RBROT:2025:15221	2025	Rotterdam	Rotterdam
37	ECLI:NL:RBAMS:2025:1810	2025	Amsterdam	Amsterdam
38	ECLI:NL:RBAMS:2025:7591	2025	Amsterdam	Amsterdam
39	ECLI:NL:RBROT:2025:9526	2025	Rotterdam	Rotterdam
40	ECLI:NL:RBROT:2025:12325	2025	Rotterdam	Rotterdam
41	ECLI:NL:RBNHO:2025:7442	2025	Haarlem	Haarlem
42	ECLI:NL:RBROT:2025:7090	2025	Rotterdam	Rotterdam
43	ECLI:NL:RBAMS:2025:2948	2025	Amsterdam	Amsterdam
44	ECLI:NL:RBNHO:2025:3998	2025	Haarlemmermeer	Noord-Holland
45	ECLI:NL:RBAMS:2025:3834	2025	Amsterdam	Amsterdam
46	ECLI:NL:RBAMS:2025:2703	2025	Amsterdam	Amsterdam
47	ECLI:NL:RBAMS:2025:493	2025	Amsterdam	Amsterdam
48	ECLI:NL:CRVB:2025:1389	2025	Haarlem	Centrale Raad van

Beroep

49	ECLI:NL:RBNHO:2024:4219	2024	Haarlem	Noord-Holland
50	ECLI:NL:RBROT:2024:3891	2024	Rotterdam	Rotterdam
51	ECLI:NL:RBMNE:2024:5860	2024	Lelystad	Midden-Nederland
52	ECLI:NL:RBROT:2024:7096	2024	Rotterdam	Rotterdam
53	ECLI:NL:RBROT:2024:8859	2024	Rotterdam	Rotterdam
54	ECLI:NL:RBDHA:2024:10562	2024	Den Haag	Den Haag
55	ECLI:NL:RBDHA:2024:8522	2024	Den Haag	Den Haag
56	ECLI:NL:RBROT:2024:6488	2024	Rotterdam	Rotterdam
57	ECLI:NL:RBNHO:2024:4424	2024	Haarlem	Noord-Holland
58	ECLI:NL:RBMNE:2024:79	2024	Almere	Midden-Nederland
59	ECLI:NL:RBAMS:2024:6130	2024	Ouder-Amstel	Amsterdam
60	ECLI:NL:RBROT:2024:12798	2024	Rotterdam	Rotterdam
61	ECLI:NL:RBNHO:2024:8990	2024	Alkmaar	Noord-Holland
62	ECLI:NL:RBAMS:2024:6317	2024	Amsterdam	Amsterdam
63	ECLI:NL:RBDHA:2024:4674	2024	Den Haag	Den Haag
64	ECLI:NL:RBAMS:2024:4596	2024	Amsterdam	Amsterdam
65	ECLI:NL:CRVB:2024:183	2024	Amsterdam	Centrale Raad van

Beroep

66	ECLI:NL:RBNHO:2024:9743	2024	Haarlem	Noord-Holland
67	ECLI:NL:RBROT:2024:11945	2024	Rotterdam	Rotterdam
68	ECLI:NL:RBROT:2024:3825	2024	Rotterdam	Rotterdam
69	ECLI:NL:CRVB:2024:1361	2024	Amsterdam	Amsterdam

70	ECLI:NL:RBZWB:2024:4905	2024	Tilburg	West-Brabant
71	ECLI:NL:RBROT:2024:3257	2024	Rotterdam	Rotterdam
72	ECLI:NL:RBNHO:2024:11429	2024	Haarlem	Noord-Holland
73	ECLI:NL:RBNHO:2024:7533	2024	Zaanstad	Noord-Holland
74	ECLI:NL:RBAMS:2024:6030	2024	Amsterdam	Amsterdam
75	ECLI:NL:RBAMS:2024:5272	2024	Amsterdam	Amsterdam
76	ECLI:NL:RBAMS:2024:2302	2024	Amsterdam	Amsterdam
77	ECLI:NL:RBNHO:2024:4747	2024	Zaanstad	Noord-Holland
78	ECLI:NL:RBAMS:2024:4121	2024	Amsterdam	Amsterdam
79	ECLI:NL:CRVB:2024:2348	2024	Amsterdam	Centrale Raad van
Beroep				
80	ECLI:NL:CRVB:2024:56	2024	Amsterdam	Centrale Raad van
Beroep				
81	ECLI:NL:RBAMS:2024:4844	2024	Amsterdam	Amsterdam
82	ECLI:NL:RBNHO:2024:13253	2024	Haarlem	Noord-Holland
83	ECLI:NL:RBAMS:2024:1240	2024	Amsterdam	Amsterdam
84	ECLI:NL:RBDHA:2024:2299	2024	Den Haag	Den Haag
85	ECLI:NL:RBAMS:2024:3170	2024	Amsterdam	Amsterdam
86	ECLI:NL:RBAMS:2024:2341	2024	Amsterdam	Amsterdam
87	ECLI:NL:RBAMS:2024:6369	2024	Amsterdam	Amsterdam
88	ECLI:NL:RBAMS:2024:2158	2024	Amsterdam	Amsterdam
89	ECLI:NL:RBLIM:2024:9216	2024	Maastricht	Limburg
90	ECLI:NL:RBAMS:2024:8095	2024	Ouder-Amstel	Amsterdam
91	ECLI:NL:RBOBR:2024:2312	2024	Vught	Oost-Brabant
92	ECLI:NL:RBOBR:2024:491	2024	Eindhoven	Oost-Brabant
93	ECLI:NL:RBROT:2024:9482	2024	Rotterdam	Rotterdam
94	ECLI:NL:RBMNE:2024:4220	2024	Almere	Midden-Nederland
95	ECLI:NL:RBROT:2024:7230	2024	Rotterdam	Rotterdam
96	ECLI:NL:RBNHO:2024:1075	2024	Haarlem	Noord-Holland
97	ECLI:NL:RBAMS:2024:7597	2024	Amsterdam	Amsterdam
98	ECLI:NL:RBAMS:2023:5546	2023	Amsterdam	Amsterdam
99	ECLI:NL:RBDHA:2023:3132	2023	Den Haag	Den Haag
100	ECLI:NL:RBDHA:2023:3130	2023	Den Haag	Den Haag
101	ECLI:NL:RBNHO:2023:3037	2023	Haarlemmermeer	Noord-Holland
102	ECLI:NL:CRVB:2023:320	2023	Amsterdam	Centrale Raad van
Beroep				
103	ECLI:NL:RBNHO:2023:3207	2023	Haarlemmermeer	Noord-Holland
104	ECLI:NL:CRVB:2023:1746	2023	Rotterdam	Centrale Raad van
Beroep				
105	ECLI:NL:RBROT:2023:9482	2023	Rotterdam	Rotterdam

106	ECLI:NL:CRVB:2023:2278	2023	Haarlem, Den Haag	Centrale Raad van Beroep
107	ECLI:NL:RBLIM:2023:7399	2023	Heerlen	Limburg
108	ECLI:NL:RBNHO:2023:3347	2023	Haarlem	Noord-Holland
109	ECLI:NL:RBAMS:2023:1317	2023	Amsterdam	Amsterdam
110	ECLI:NL:CRVB:2023:1931	2023	Amsterdam	Amsterdam
111	ECLI:NL:CRVB:2023:1086	2023	Rotterdam	Rotterdam
112	ECLI:NL:RBNHO:2023:9760	2023	Alkmaar	Noord-Holland
113	ECLI:NL:RBAMS:2023:4576	2023	Amsterdam	Amsterdam
114	ECLI:NL:RBAMS:2023:4282	2023	Amsterdam	Amsterdam
115	ECLI:NL:RBAMS:2023:5711	2023	Amsterdam	Amsterdam
116	ECLI:NL:RBNHO:2023:8959	2023	Almere	Noord-Holland
117	ECLI:NL:RBAMS:2023:3854	2023	Amsterdam	Amsterdam
118	ECLI:NL:CRVB:2023:692	2023	Haarlem	Centrale Raad van Beroep
119	ECLI:NL:RBNHO:2023:4548	2023	Haarlem	Noord-Holland
120	ECLI:NL:RBDHA:2023:15590	2023	Den Haag	Den Haag
121	ECLI:NL:RBROT:2023:11115	2023	Rotterdam	Rotterdam
122	ECLI:NL:RBROT:2023:9668	2023	Rotterdam	Rotterdam
123	ECLI:NL:RBROT:2023:9669	2023	Rotterdam	Rotterdam
124	ECLI:NL:CRVB:2023:1509	2023	Amsterdam	Amsterdam
125	ECLI:NL:CRVB:2023:1395	2023	Amsterdam	Amsterdam

Survey-vragen

- Naam
- Naam advocatenkantoor
- Hoeveel dakloze cliënten heeft u in 2025 bijgestaan in procedures tegen de gemeente nadat ze zijn geweigerd bij de opvang?
- Tegen welke gemeenten heeft u in 2025 dakloze cliënten bijgestaan?
- Ziet u de afgelopen 5 jaar een toename, afname of gelijk blijven van het aantal procedures rond toegang tot de daklozenopvang?
- Optioneel: is er een zaak die u is bijgebleven van een cliënt die door de gemeente werd geweigerd bij de daklozenopvang? *Hieronder kunt u de zaak toelichten en eventueel een ECLI-nummer noemen. U kunt ook meerdere zaken toelichten.*
- Optioneel: Zijn er andere dingen die u met ons wil delen over de toegang tot de daklozenopvang?